

17/3

Opinionsnämnden

I Pressens Tidning har chefredaktör Frans Severin kritiserat mig med anledning av några uttalanden som jag enligt Aftonbladets referat skulle ha fällt i ett föredrag i Uppsala den 22 februari. De gäller Opinionsnämndens betydelse i svensk press. Referatet är felaktigt i sin utformning, men det är riktigt att jag under diskussionen sade några ord om att Opinionsnämnden var av mycket begränsad betydelse; uttalandet fälldes på grund av en fråga, och jag vet inte hur jag exakt yttrade mig, men formuleringen lär inte vara det väsentliga. De slutsatser hr Severin drar av mitt uttalande, nämligen att jag skulle anse nämnden "föraktlig och löjlig" på grund av dess bristande maktresurser, är också totalt felaktiga. Men att Opinionsnämndens verksamhet är av ringa vikt — ehuru inte alldeles utan vikt — är min bestämda övertygelse, och jag har inte träffat någon tidningsman som i privat samtal bestrider den saken.

Varpå beror detta? Jag skall inte ge mig in på en detaljdiskussion om orsakerna, utan blott påpeka det notoriska förhållandet att nämnden utslutande eller i varje fall så gott som utslutande upptar frågor som anmälts utifrån. Följden härav blir att några personer anlitar nämnden, andra inte; ostridigt är att nämnden därför stundom kommer att uttala domar över ytterst obetydliga förseelser, under det att ojämn-

förligt viktigare och mera stötande fall över huvud inte blir granskade av nämnden. En angripen politiker vänder sig till nämnden för att få fram en offentlig kritik av vad som sagts i en tidning, medan 10 eller 100 andra politiker inte bryr sig om denna utväg. En nämnd med denna form för sin verksamhet kan inte gärna bli vägledande för pressens arbete, hur kompetenta och omdömesgilla dess ledamöter än är. För att belysa det sagda vill jag blott erinra om att en rad småfrågor upptagits av nämnden under senare år, medan det skamligaste som enligt min mening förekommit i svensk press sedan årtionden, nämligen den s. k. Kreugerkampanjen i Stockholms-Tidningen och Aftonbladet, inte bedömts av nämnden.

HERBERT TINGSTEN

38

19/3

Simenon äntligen på svenska

GEORGES SIMENON har av några auktoriteter, bland dem André Gide, placerats bland den franska litteraturens stora män, av andra kallas han vår tids bästa detektivförfattare. Vitsorden är, enligt anmälares mening, inte alltför högt uppskrivade, åtminstone inte det sistnämnda. I Simenons oerhörda produktion, enligt uppgift över hundra romaner, finns det visserligen en hel del som tycks ha tillkommit i hast och slarv. Men av de omkring femton böcker jag läst är det stora flertalet lysande. Dit hör "Mannen som såg tågen gå förbi", som för ett par år sedan kom ut på svenska, och den ena av de två nu översatta romanerna, *Kommissarie Maigret på semester* (Bonniers, 9.50); något lägre står *Min vän kommissarie Maigret* (Bonniers, 9 kr.), men även den är utmärkt. En mera överlägsen underhållning lär man inte finna i modern litteratur.

Det sägs ofta att Simenon inte är någon "riktig" detektivförfattare. I en stor del av hans böcker är det i själva verket inte alls fråga om detektivarbete, även om ett mord sällan saknas. Det är analysen av mördare, dårar och förfallna som dominerar denna grupp av romaner. Man övertygas av dessa snabba, hårda och ändå minnutiösa teckningar, t. ex. av mördaren som blir sinnessjuk i "Mannen som såg tågen gå förbi"; psykiatriker har förklarat analyserna skarpa och klagörande som förstklassiga utlåtanden. Hur suggestiva dessa böcker än är, förblir de underhållande i den väsentliga meningen att man inte blir alltför engagerad och gripen; Simenons kyla ger en distans som skyddar läsaren; spänningen segrar totalt över medkänslan.

Men inte heller deckarna är några deckare i gammal hederlig mening, sägs det. Och visst ligger det något i den anmärkningen. Det finns en realism och stundom ett slags råhet i skildringen (dock inte alls av tarvlig thrillertyp), som kontrasterar mot den engelska

Georges Simenon

deckartypen; det tjuvande med denna är till stor del att mördare och offer och misstänkta sveps in i en idyllism så perfekt att det ruskiga i saken totalt försvinner. Hos Simenon glömmes man inte att det är fråga om mord och mördare. Enligt min mening blir dock i regel denna insikt inte så påträngande att den så kallade avkopplingen äventyras. Det har också påståtts att inspektör Maigret i Parispolisen saknar rejäla detektivegenskaper; i stället för den torra systematiken hos inspektör French möter här psykologisk spekulering under vindrickning och flanerande. Som älskare av engelska detektivromaner var jag också i början misstänksam mot Maigret, men har helt fallit till föga. Det speciella som man kräver av en detektiv och en detektivroman finns i dessa böcker: man funderar över brottslingens identitet och hur brottet begicks, och man lurar inte i högre grad än anständigheten medger. På köpet får man skisser av människor och miljöer, med stänk av cynism, sentimentalitet och vemod — de ger berättelsens behag, men hindrar inte den egentliga trafiken.

Låt oss hoppas att publiceringen av Simenon på svenska nu kommer i gång på allvar. Det är åtskilliga hundra timmar av trevnad som här väntar svensk publik.

HERBERT TINGSTEN